

TEMATICA EXAMENULUI DE SPECIALITATE
Școala Doctorală de Teologie

Domeniul: **TEOLOGIE**
Sesiunea: **Septembrie 2021**

Pentru domeniul teologie examenul de specialitate este constituit din următoarele probe:

1. Teologie dogmatică [Anexa 2a]
2. Specializarea aleasă de candidat [Anexa 2b1.... 2.b.10]

Anexa 2.a.

Disciplina: TEOLOGIE DOGMATICA
– obligatorie pentru toți doctoranzii –

Descriere examen: **Interviu:** Se urmărește identificarea nivelului de cunoștințe privind doctrina Bisericii ortodoxe; modul de înțelegere a temelor principale ale doctrinei ortodoxe.

Tematica

1. *Sfânta Treime, structura supremei iubiri;*
2. *Iisus Hristos, chipul etern și uman al lui Dumnezeu, îndumnezeitorul omului;*
3. *Sfânta Biserica, spațiul și condiția harului Mântuitor;*
4. *Eshatologia ortodoxă, învățătura a suferinței biruitoare;*

Bibliografie orientativă:

- STĂNILOAE, D., N. CHIȚESCU, I. TODORAN ȘI I. PETRUȚĂ, *Teologia Dogmatică și Simbolică* vol I-II, manual pentru facultățile de teologie, Edit. Renașterea, Cluj, 2004;
- STĂNILOAE, D., *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol I-III, Edit. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1978.

**Tematica pentru concursul de admitere, proba orală,
Disciplina: SPECIALIZAREA ALEASĂ
– în funcție de opțiunea candidaților –**

Anexa 2.b.1

Coordonator : **IPS Irineu POP, prof.univ.**
Specializarea: **Teologie morală**

- Descriere examen: **1. Interviu** (a) pentru clarificarea preocupărilor științifice și parcursul academic al candidatului; (b) pentru identificarea nivelului de cunoștințe privind tematica disciplinei de specialitate.
- 2. Prezentarea proiectului de cercetare**
[candidații pot aduce cu ei copii ale studiilor, articolelor sau ale comunicărilor publicate]

Tematica:

- 1. Chipul lui Hristos în ființa și viața morală a creștinului;**
- 2. Familia creștină și rolul ei moral, educativ și social astăzi;**
- 3. Trăirea în Hristos și mărturisirea Lui în lumea contemporană;**
- 4. Viciile din societatea actuală și remediile pentru tămăduirea lor;**
- 5. Desăvârșirea persoanei umane în concepția Părinților filocalici;**
- 6. Frumusețea iubirii de oameni în concepția Părinților filocalici;**
- 7. Teologia și spiritualizarea umanului autentic.**

Bibliografie orientativă:

- BARTOLOMEU I, Patriarhul ecumenic de Constantinopol, *Biserica și problemele lumii de azi. Vocația universală a Ortodoxiei*, Ed. Trinitas, Iași, 1997;
- IRINEU POP-Bistrițeanul, *Chipul lui Hristos în viața morală a creștinului*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2001;
- FILOCALIA sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, vol. I-XII, 1947-1991;
- MANTZARIDIS, Georgios, *Morala creștină*, Ed. Bizantină, București, 2006;
- MARLER, John; Andrew WERMUTH, *Tinerii vremurilor de pe urmă. Ultima și adevărata răzvrătire*, Ed. Sophia, București, 2008;
- CRAINIC, Nichifor, *Sfințenia, împlinirea umanului*, Ed. Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1993;
- FLOREA, Petroniu, *Virtuțile la Părinții filocalici*, Ed. Universității din Oradea, Oradea, 2001;
- STĂNILOAE, Dumitru, *Ascetica și Mistica Ortodoxă*, vol. 1 și 2, Ed. Deisis, Alba Iulia, 1993;
- MOLDOVAN, Ilie, *În Hristos și în Biserică...*, vol. 1: Iubirea – taina căsătoriei, vol. 2: *Adevărul și frumusețea căsătoriei*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 1996;
- TIMIȘ, Ioniță, *Teologia iubirii în conștiința filozofică, biblică și patristică*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2005;
- ŠPIDLÍK, Tomáš, *Spiritualitatea Răsăritului creștin*, vol. 1: Manual sistematic, Ed. Deisis, Sibiu, 1997;
- LOSSKY, Vladimir, *După chipul și asemănarea lui Dumnezeu*, Ed. Humanitas, București, 1998

Coordonator : **Gheorghe REMETE, prof.univ.**

Specializarea: **Teologie dogmatică**

Descriere examen: **1. Interviu** (a) pentru clarificarea preocupărilor științifice și parcursul academic al candidatului; (b) pentru identificarea nivelului de cunoștințe privind tematica disciplinei de specialitate.

2. Prezentarea proiectului de cercetare

[candidații pot aduce cu ei copii ale studiilor, articolelor sau ale comunicărilor publicate]

Tematica:

- 1. Revelația naturală și Revelația Supranaturală;**
- 2. Cunoașterea existențială, conlucrarea omului cu Dumnezeu;**
- 3. Providența divină, obiecțiile împotriva ei și respingerea lor;**
- 4. Iisus Hristos, singurul proprietar și suveran al cuvântului. Cuvântul nemincinos experiat istoric și existențial;**
- 5. Sfintele Taine argumentate interconfesional;**
- 6. Taina Bisericii într-o analiză interconfesională;**
- 7. Omul ca imago Dei și reverberația acestuia asupra cosmosului.**

Bibliografie orientativă:

- BOBRINSKOY, Boris, *Communion du Saint-Esprit*, col. "Spiritualité Orientale", Nr.56, Ed. Abbaye de Bellefontaine, Bégralles-en-Mauges, 1992 ;
- EVDOKIMOV, Paul, *Arta Icoanei. O teologie a frumuseții*, trad. G. Moga și P. Moga, Edit. Meridiane, București, 1993;
- EVDOKIMOV, Paul, *Prezența Duhului Sfânt în Tradiția Ortodoxă*, trad. V. Răducă, Edit. Anastasia, București, 1995;
- LOSSKY, Vladimir, *Introducere în Teologia Ortodoxă*, trad. Lidia și Remus Rus, Edit. Enciclopedică, București, 1993;
- LOSSKY, Vladimir, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*, trad. V. Răducă, Edit. Anastasia, București, 1993;
- POPOVICI, arhimandritul Iustin, *Omul și Dumnezeu-Om*, Edit. Deisis, Sibiu, 1997;
- REMETE, G., *Suferința omului și iubirea lui Dumnezeu*, ed II, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia 2006;
- REMETE, G., *Sfintele Taine în contextul dialogului ortodox lutheran*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia 2009;
- REMETE, G., *Dogmatica Ortodoxă*, Edit. Reîntregirea, ed IV, Alba Iulia, 2007;
- STĂNILOAE, Dumitru, *Studii de Teologie Dogmatică Ortodoxă*, Edit. Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1991;
- STĂNILOAE, Dumitru, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, Edit. Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1987;
- STĂNILOAE, Dumitru, *Sfânta Treime sau la început a fost Iubirea*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxa Române, București, 1993;
- STĂNILOAE, D; N. Chițescu, I. Todoran și I. Petruță: *Teologia Dogmatică și Simbolică* vol I-II, manual pentru facultățile de Teologie, Ed. Renașterea Cluj, 2004;
- STĂNILOAE, D, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol I-III, Ed. Institutului Biblic București 1978;
- ZIZIOULAS, Ioannis, *Ființa ecclesială*, trad. Aurel Nae, Ed. Bizantină, București, 1996.

Coordonator : **Mihai HIMCINSCHI, prof.univ.**

Specializarea: **Misiologie ortodoxă**

- Descriere examen: **1. Interviu** (a) pentru clarificarea preocupărilor științifice și parcursul academic al candidatului; (b) pentru identificarea nivelului de cunoștințe privind tematica disciplinei de specialitate.
- 2. Prezentarea proiectului de cercetare**
[candidații pot aduce cu ei copii ale studiilor, articolelor sau ale comunicărilor publicate]

Tematica

1. **Liturghie și misiune;**
2. **Biserica în societate;**
3. **Evanghelie și cultură;**
4. **Treime și misiune;**
5. **Misiune și dialog;**
6. **Secularizarea ca provocare misionară;**
7. **Misiunea Bisericii în cadrul dialogului interreligios;**

Bibliografie orientativă:

- HIMCINSCHI, Mihai, *Misiune și dialog. Ontologia misionară a Bisericii din perspectiva dialogului interreligios*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2003;
- HIMCINSCHI, Mihai, *Doctrina trinitară ca fundament misionar. Relația Duhului Sfânt cu Tatăl și cu Fiul în teologia răsăriteană și apuseană. Implicațiile doctrinare și spirituale ale acesteia*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2004;
- HIMCINSCHI, Mihai, *Biserica în societate. Aspecte misionare ale Bisericii în societatea actuală*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2006;
- HIMCINSCHI, Mihai, *Misionarismul vieții ecleziale*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2008;
- HIMCINSCHI, Mihai, *Misiune și mărturie. Aspecte misionare în societatea actuală*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2008;
- BEL Valer, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, vol. I. *Premise teologice*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004;
- BRIA Ion, *Liturghia după Liturghie. O tipologie a misiunii apostolice și a mărturiei creștine azi*, Editura Athena, București, 1996.
- *Misiune și Responsabilitate creștină*, Coordonator Nifon Mihăiță, ASA, București, 2007;
- PETRARU, Gheorghe, *Misiologie Ortodoxă*, vol. I, Editura Panfilius, Iași, 2002;
- PETRARU, Gheorghe, *Teologie Fundamentală și Misionară. Ecumenism*, Ed. Performantica, Iași, 2006;
- BRIA, Ion, *Ortodoxia în Europa. Locul spiritualității române*, Ed. Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1995;
- BRIA, Ion, *Destinul Ortodoxiei*, Ed. IBMBOR, București, 1989;
- BRIA, Ion, *Mărturia creștină în Biserica Ortodoxă*, în „Glasul Bisericii”, nr. 1982;
- POPA, Gheorghe, *Comuniune și înnoire spirituală în contextual lumii moderne*, Ed. Trinitas, Iași, 2000;
- HAUGHT John, *Știință și religie - de la conflict la dialog*, trad. de Magda Stavinski, Ed. XXI: Eonul dogmatic, București, 2002.

Coordonator : **Emil JURCAN, prof.univ.**

Specializarea: **Istoria și filozofia religiilor**

Descriere examen: **1. Interviu** (a) pentru clarificarea preocupărilor științifice și parcursul academic al candidatului; (b) pentru identificarea nivelului de cunoștințe privind tematica disciplinei de specialitate.

2. Prezentarea proiectului de cercetare

[candidații pot aduce cu ei copii ale studiilor, articolelor sau ale comunicărilor publicate]

Tematica:

- 1. Islamul – o provocare religioasă pentru teologul creștin;**
- 2. Religiile orientale ca mesaj și provocare pentru lumea creștină;**
- 3. Elemente de teologie comparată pe marginea ideilor doctrinare: Mesianismul în religiile lumii;**
- 4. Elemente de teologie comparată pe marginea ideilor doctrinare: Soteriologia în marile religii;**
- 5. Elemente de teologie comparată pe marginea ideilor doctrinare: femeia în marile religii și provocarea feministă;**
- 6. Elemente de teologie comparată pe marginea ideilor doctrinare: elemente de antropologie religioasă;**
- 7. Sistemele yoga și noțiunea de maestru spiritual. O analiză creștină.**

Bibliografie orientativă:

- CULIANU, Ioan-Petru și Mircea Eliade, *Dicționar al religiilor*, Edit. Humanitas, București, 1993;
- DELUMEAU, Jean, (editor), “Religiile lumii”, trad. Bogdan Budeș, Edit. Humanitas, București, 1996;
- ELIADE, Mircea, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, vol. I-III, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981-88;
- EVDOKIMOV, Paul, *Taina Iubirii. Sfințenia unirii conjugale în lumina tradiției ortodoxe*, trad. Gabriela Moldoveanu, Editura Christiana, București, 1994;
- JURCAN, Emil, *Duhul Sfânt și provocările contemporaneității*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 1999;
- JURCAN, Emil, *Femeia în marile religii și teologia feministă ca provocare a lumii contemporane*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2003;
- JURCAN, Emil, *Maestrul oriental și duhovnicul creștin*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2002;
- JURCAN, Emil, *Lumea religioasă veche. Mesaje antice despre revelația pierdută*, Edit. Reîntregirea Alba Iulia, 2003;
- JURCAN, Emil, *Lumea religioasă contemporană. Evoluție și problematizare*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2004;
- JURCAN, Emil, *Satanismul în cadrul ocultismului. O analiză creștină*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2008;
- VALEA, Ernest *Creștinismul și spiritualitatea indiană*, Editura Ariel, Timișoara, 1996;
- VASILESCU, Emilian, *Istoria credințelor și a ideilor religioase*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1982;
- ZIZIOULAS, Ioannis, *Ființa ecclezială*, trad. Aurel Nae, Edit. Bizantină, București, 1996;
- ARMSTRONG, Karen, *Islamul – o scurtă istorie*, trad. Claudiu Vereș, ED. Idea Design & Print, Cluj-Napoca, 2002;
- HÂRLĂOANU, Alfred, *Istoria universală a poporului evreu*, Edit. Zarkony Ltd., București, 1992;
- HUNTINGTON, Samuel P., *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, trad. Radu Carp, Editura Antet, Filipeștii de Târg, jud. Prahova;
- *Marile Religii*, Philippe Gaudin (coord.), Edit. Orizonturi și Lider, București, 1995.

Coordonator : **Daniel MUNTEANU, prof.univ.**
 Specializarea: **Bioetică creștină și spiritualitate ortodoxă**

- Descriere examen: **1. Interviu** (a) pentru clarificarea preocupărilor științifice și parcursul academic al candidatului; (b) pentru identificarea nivelului de cunoștințe privind tematica la disciplina de specialitate.
- 2. Prezentarea proiectului de cercetare**
 [candidații pot aduce cu ei copii ale studiilor, articolelor sau ale comunicărilor publicate]

Tematica:

1. **Bioetica creștină Ortodoxă și impactul ei în societate**
2. **Poziționarea Bisericii Ortodoxe față de problemele existențiale și bioetice ale omenirii.**
3. **Probleme etice ale manipulării genetice**
4. **Clonarea ca provocare a eticii creștine ortodoxe**
5. **Sacralitatea vieții conform bioeticii Ortodoxe**
6. **Căi spre sfințenie în Asctica și Mistica ortodoxă**
7. **Dimensiunea liturgică și cosmică a spiritualității Ortodoxe**
8. ***Homo Eucharisticus* – soteriologia ortodoxă ca ecologie a sfințirii**
9. **Comuniunea și sfințenia conform misticii Ortodoxe**
10. **Sfințenie în Ortodoxie – caracterul terapeutic al mântuirii**

Bibliografie orientativă:

- MUNTEANU, Daniel, *Pe urmele iubirii. Contribuții trinitare la o cultură a comunicării sfințitoare*, Editura Bibliotheca, Târgoviște 2013;
- Munteanu, Daniel, *Homo eucharisticus – die anthropologische und kosmische Dimension der Eucharistie*, in: IJOT 2:3, 2011, <http://orthodox-theology.com/media/PDF/IJOT3-2011/Munteanu-Eucharistie.pdf>
- BRECK, John; BRECK, Lyn, *Trepte pe calea vieții: o viziune ortodoxă asupra bioeticii*, Edit. Sophia, București 2007;
- ENGELHARDT jr., H. Tristram , *Fundamentele bioeticii crestine. Perspectiva ortodoxă*, Deisis, Sibiu 2005.
- BRECK, John, *Darul sacru al vietii. Tratat de bioetică*, Editia a III-a, Patmos, Cluj-Napoca 2007;
- MOLTSMANN, Jürgen, *Dumnezeu in creație. O perspectivă ecologică asupra creației*, Alba-Iulia 2007, Editori Pr. Emil Jurcan, Jan Nicolae;
- MOLTSMANN, Jürgen, *Treimea și împărăția lui Dumnezeu. Contribuții la învățătura trinitara despre Dumnezeu*, Alba-Iulia 2003, trad. Daniel Munteanu;
- LARCHET, Jean-Claude, *Teologia bolii*, Oastea Domnului, Sibiu 2005 sau 1997;
- MANTZARIDIS, I. Georgios, *Morala creștină: Omul și Dumnezeu. Omul și semenul. Poziționări și perspective existențiale și bioetice*, vol. 2, Edit. Bizantină, București 2006;
- CRAINIC, Nichifor, *Sfințenia – împlinirea umanului*, Iași, 1993;
- IRINEU POP Bistrițeanul, *Curs de bioetică*, Edit. Renașterea, Cluj-Napoca, 2005;
- STĂNILOAE, Dumitru, *Ascetica și Mistica Bisericii Ortodoxe*, Edit. Institutului Biblic, București, 2002;

- STĂNILOAE, Dumitru, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia Ortodoxă*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova 1986;
- LOSSKY, Vladimir, *Teologia Mistică a Bisericii de Răsărit*, Anastasia, București, 1990;

Coordonator : **Dumitru A. VANCA, prof.univ.**

Specializarea: **Teologie liturgică**

Descriere examen: **1. Interviu** (a) pentru clarificarea preocupărilor științifice și parcursul academic al candidatului; (b) pentru identificarea nivelului de cunoștințe privind tematica la disciplina de specialitate.

2. Prezentarea proiectului de cercetare

[candidații pot aduce cu ei copii ale studiilor, articolelor sau ale comunicărilor publicate]

Tematica:

1. Istoria liturghiei românești

- i. Traduceri și texte manuscrise ale rânduielilor liturgice;
- ii. Primele ediții tipărite ale cărților de cult din România;
- iii. Practici devoționale paraliturgice: Paraclisul, Acatistul etc.

[examinarea poate fi aprofundată prin *lectura „la prima vedere” a unui text tipărit în grafie chirilică*].

2. Teologia și practica Euharistică în Țările Române: evoluție, influențe monastice și interconfesionale

- 3. Temă propusă de candidat** [astfel de teme trebuie să vizeze teme inedite de cercetare sau care pot aduce o schimbare radicală a cunoașterii sau a înțelegerii unor aspecte din domeniul teologiei liturgice]

Bibliografie orientativă:

- *Molităvnic, Bălgrad 1689-2009*, ediție îngrijită, studiu introductiv și glosar de Ana Dumitran, Alin-Mihai Gherman și Dumitru A. Vanca, Alba Iulia, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea 2010;
- PAVEL, Eugen, *Carte și tipar la Bălgrad (1567-1702)*, Cluj-Napoca, Edit. Clusium, 2001;
- PĂCURARIU, Mircea, *Tiparul în Biserica Ortodoxă Română*, Sibiu, Edit. Andreiana, 2016;
- VANCA, Dumitru A., *Paradigme liturgice în sec. 17. Ioan Zoba din Vinț și evoluția liturghiei românești*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2016;
- VANCA, Dumitru A., *Rânduiala Diaconstvelor. Liturghia creștinilor ardeleni în sec. XVII*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2009;
- VANCA, Dumitru A., „Antecedentele unității românilor. Aportul edițiilor liturgice bălgrădene la formarea normelor limbii literare: Molitfelnicul lui Ioan Zoba ca sursă a Molitfelnicului lui Antim Ivireanul”, în *Centenarul unirii românilor și Europa de azi. Religie și geopolitică*, vol.1, Referatele Simpozionului Internațional de Teologie, Știință și Arte, „Centenarul unirii românilor și Europa de azi. Religie și geopolitică”, Alba Iulia, 14-15 Mai 2018, p. 353-369. editori: Albu Alin, Moga Valer, Petcu Adrian Nicolae, Ursu Dragoș, Edit. Presa Universitară Clujeană // Reintregirea, 2018 ISBN: 978-606-37-0355-3;

Coordonator : **Domin ADAM, prof.univ.**
 Specializarea: **Muzică bisericească și ritual**

Descriere examen: **1. Interviu** (a) pentru clarificarea preocupărilor științifice și parcursul academic al candidatului; (b) pentru identificarea nivelului de cunoștințe privind tematica la disciplina de specialitate.

2. Prezentarea proiectului de cercetare
 [candidații pot aduce cu ei copii ale studiilor, articolelor sau ale comunicărilor publicate]

Tematica:

- 1. Istoria cântării bisericești; cântarea în Biserica Ortodoxă Română; glasurile bisericești;**
- 2. Muzica bisericească monodică în Arhiepiscopia Alba Iuliei:**
 - i. Școli, tipărituri și dascăli de muzică bisericească;
 - ii. Învățământul muzical bisericesc din Mitropolia Ardealului;
- 3. Muzica bizantină pe teritoriul României până în secolul al XVIII-lea. Învățământul muzical psaltic până la reforma lui Hrisant de Madith;**
- 4. Personalități marcante ale muzicii românești de tip bizantin de pe teritoriul României de la sfârșitul sec. XVIII până la începutul sec. XIX;**
- 5. Priceasna și chinonicul;**
- 6. Cântările Vecerniei, Utreniei, Axioane și cântări calofonice;**
- 7. Genurile muzicii bizantine- recitativ, irmologic, stihiraric și papadic**

Bibliografie:

- *** *Anastasimatarul uniformizat-Utrenierul*, București, EIBMBOR, 2004;
- *** *Anastasimatarul uniformizat-Vecernierul*, București, EIBMBOR, 2002;
- *** *Cântările Sfintei Liturghii și alte cântări bisericești*, București, EIBMBOR, 1999;
- ADAM, Domin, *Culegere de priceasne și colinde-cu un studiu introductiv*, Alba Iulia, editura Reîntregirea, 2011;
- ADAM, Domin, *Cultura muzicală bisericească în eparhia Alba Iuliei*, Alba Iulia, Editura AEternitas, 2003;
- BARBU-BUCUR, Sebastian, *Cultura muzicală de tradiție bizantină pe teritoriul României în sec. XVIII și începutul sec. XIX și aportul original al culturii autohtone*, București, Editura Muzicală, 1989;
- GHEORGHITĂ, Nicolae, *Chinonicul duminical în perioada post-bizantină*, București, Editura Sofia, 2009;
- GIULEANU, Victor, *Melodica bizantină*, București, Editura Muzicală, 1981;
- GRĂJDIAN, Vasile, *Elemente de cântare bisericească și tipic*, Sibiu, Editura Universității Lucian Blaga, 2002;
- STANCIU, Vasile, *Muzica bisericească ortodoxă din Transilvania, Cluj-Napoca*, Editura Presa Universitară, 1996.

Coordonator : **Jan NICOLAE, conf.univ.**

Specializarea: **Omiletică și Catehetică**

Descriere examen: **1. Interviu** (a) pentru clarificarea preocupărilor științifice și parcursul academic al candidatului; (b) pentru identificarea nivelului de cunoștințe privind tematica la disciplina de specialitate.

2. Prezentarea proiectului de cercetare

[candidații pot aduce cu ei copii ale studiilor, articolelor sau ale comunicărilor publicate]

Tematica :

- 1. Structura catehetică a inițierii creștine;**
- 2. Cateheza mistagogică și liturgică;**
- 3. Locul firesc al omiliei în cadrul celebrării liturgice;**
- 4. Modele omiletice patristice.**

Bibliografie orientativă:

- DANIELOU, Jean, *Istoria catehezei paleocreștine*, în Logos. Rev. de pastorală catehetică, Alba Iulia, 2007;
- Botezen, Florin, *Sfânta Liturghie, cateheză desăvârșită*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2017.
- GORDON, Vasile *et alii*, *Omiletica*, București, 2015.

Coordonator : **Marian VÎLCIU, prof.univ.**

Specializarea: **Teologie liturgică**

Descriere examen: **1. Interviu** (a) pentru clarificarea preocupărilor științifice și parcursul academic al candidatului; (b) pentru identificarea nivelului de cunoștințe privind tematica la disciplina de specialitate.

2. Prezentarea proiectului de cercetare

[candidații pot aduce cu ei copii ale studiilor, articolelor sau ale comunicărilor publicate]

Tematica:

- 1. Rânduiala tunderii în monahism – istorie, teologie și actualitate**
- 2. Rânduielele funebre în riturile creștine**
- 3. Temă propusă de candidat** [astfel de teme trebuie să vizeze teme inedite de cercetare sau care pot aduce o schimbare radicală a cunoașterii sau a înțelegerii unor aspecte din domeniul teologiei liturgice]

Bibliografie orientativă:

- ALEXA, Nicolae, „Temeiuri dogmatice al rugăciunii pentru cei morți”, în *Studii Teologice*, Nr. 30 (1-2)/1978;
- DELUMEAU, J., (ed.), *Religiile lumii*, trad. Bogdan Budeș, București, Edit. Humanitas, 1996;
- ELIADE, Mircea, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, vol. I-III, București, Edit. Științifică și Enciclopedică, 1981-88;
- FOUNDULIS, Ioannis, *Dialoguri liturgice*, vol. 1-4, București, Edit. Bizantină, 2008-2012;
- FLOCA, Ioan N., *Canoanele Bisericii Ortodoxe, traducere și comentarii*, Sibiu, Edit. Andreiană, 2005;
- ICĂ, Ioan I., *Mărturisirea de credință a lui Mitrofan Kritopulos, însemnătatea ei istorică dogmatică și ecumenistă*, Teză de doctorat, în *Mitropolia Ardealului*, nr. 33(3-4)/1973;
- ICĂ, Ioan I, *De la Dionisie Areopagitul la Simeon al Tesalonicului – integral comentariilor liturgice bizantine*, Sibiu, Edit. Deisis, 2011;
- *** *Molitfelnic*, București Editura IBMBOR, 1998;
- NECULA, Nicolae D., *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, vol. 1-2, Edit. Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 1996, 2001; vol. 3, București, Edit. IBMBOR, 2004; vol.4, București, Edit. Cuvântul vieții, 2010;
- *** *Rânduielele vieții monahale*, București, Edit. Sophia, 2001;
- Sfântul SIMEON al Tesalonicului, *Tratat asupra tuturor dogmelor credinței noastre ortodoxe după principii puse de Domnul nostru Iisus Hristos și urmașii Săi*, vol. I și II, Suceava, Edit. Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, 2002-2003;
- SCRIMA, André, *Despre isihasm*, București, Edit. Humanitas, 2003;
- UNGUREANU, Mihail Adeodatus, *Ritualul ortodox al înmormântării pe înțelesul tuturor*, Iași, Edit. Doxologia, 2011;
- Sfântul VASILE cel Mare, *Constituțiile ascetice*, București, Edit. IBMBOR, 1989;
- VASILESCU, Emilian, *Istoria credințelor și a ideilor religioase*, București, Edit. IBMBOR, 1982.

Coordonator : **Ștefan FLOREA, prof.univ.**
 Specializarea: **Teologie morală și bioetică creștină**

Descriere examen: **1. Interviu** (a) pentru clarificarea preocupărilor științifice și parcursul academic al candidatului; (b) pentru identificarea nivelului de cunoștințe privind tematica la disciplina de specialitate.

2. Prezentarea proiectului de cercetare

[candidații pot aduce cu ei copii ale studiilor, articolelor sau ale comunicărilor publicate]

Tematica:

- 1. Drepturile omului - o noua forma de religiozitate seculara contemporana.**
- 2. Chipul lui Dumnezeu din om, ca fundament antropologic al moralei crestine.**
- 3. Temă propusă de candidat** [astfel de teme trebuie să vizeze teme inedite de cercetare sau care pot aduce o schimbare radicală a cunoașterii sau a înțelegerii unor aspecte din domeniul teologiei morale]

Bibliografie orientativă:

- CROUZEL, Henry, *Origen*, Sibiu, Edit. Deisis, 1999;
- ENGELHARDT, Tristram H., *Fundamentele bioeticii crestine. Perspectivă ortodoxă*, Sibiu, Deisis, 2005;
- IEROTHEOS, Mitropolit, *Dogmatica empirică*, vol. I-II, Iași, Edit. Doxologia, 2014-2017;
- IRINEU, Slătineanul, *Omul – ființă spre îndumnezeire*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2000;
- LARCHET, Jean-Claude, *Sfârșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neînfruntat, în pace...*, București, Edit. Basilica, 2012;
- LARCHET, Jean-Claude, *Tradiția Ortodoxă despre viața după moarte*, București, Edit. Sophia, 2006;
- LOSSKY, Vladimir, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*, București, Edit. Anastasia, 1993;
- LOUTH, Andrew, *Originile tradiției mistice creștine*, Sibiu, Edit. Deisis, 2002;
- MANTZARIDIS, Georgios, *Morala creștină*, vol. II, București, Edit. Bizantină, 2006;
- MATSOUKAS, Nikos, *Introducere în gnoseologia teologică*, București, Edit. Bizantină, 2001;
- MATSOUKAS, Nikos, *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol. II, București, Edit. Bizantină, 2006;
- MEREDITH, Andrew, *Capadocienii*, București, Edit. Sophia, 2008;
- MLADIN, Nicolae; Bucevschi, Orest; Pavel, Constantin; Zăgrean, Ioan, *Teologia morală ortodoxă*, manual pentru facultățile de teologie, vol. 1-2, Alba-Iulia, Edit. Reîntregirea, 2003;
- MORESCHINI, C și Norelli, E, *Istoria literaturii creștine vechi*, vol. I-III, Iași, Edit. Polirom, 2013
- NECTARIE de la Eghina, *Morala creștină*, Iași, Edit. Doxologia, 2013;
- PANAYOTIS, Nellas, *Omul – animal îndumnezeit*, Sibiu, Edit. Deisis, 1994;
- POPOVICI, Iustin, *Dogmatica Bisericii Ortodoxe*, vol. I, Iași, Edit. Doxologia, 2017;
- RĂDUCĂ, Vasile, *Antropologia Sfântului Grigorie de Nyssa*, București, Edit. EIBMBOR, 1996;
- SPIDLIK, Thomas, *Spiritualitatea Răsăritului creștin*, vol. I-III, Sibiu, Edit. Deisis, 1997-1998;
- STĂNILAOE, Dumitru, *Spiritualitatea ortodoxă. Ascetica și mistica*, București, Edit. EIBMBOR, 1992;
- ȘTEFAN, Florea, *Dezvoltarea teologică a Tradiției*, ed. a II-a, Târgoviște, Edit. Bibliotheca, 2016.
- ȘTEFAN, Florea, *Între filosofie și mistică*, ed. a II-a, Târgoviște, Edit. Bibliotheca, 2015.
- ȘTEFAN, Florea, *O etică pentru secolul XX. Principii etice pentru o civilizație a iubirii*, Târgoviște, Valahia University Press, 2009;
- ȘTEFAN, Florea, *Spiritualitate și desăvârșire la Sfântul Grigorie de Nyssa*, ed. a II-a, Târgoviște, Edit. Bibliotheca, 2016;
- ȘTEFAN, Florea, *Familia-O perspective morala contemporana*, Târgoviște, Edit. Bibliotheca, 2018.

Coordonator : **Ovidiu F. PANAITTE, conf.univ.**
Specializarea: **Istoria bisericească universală, teologie politică**

- Descriere examen:
- 1. Interviu (a) pentru clarificarea preocupărilor științifice și parcursul academic al candidatului; (b) pentru identificarea nivelului de cunoștințe privind tematica la disciplina de specialitate.**
 - 2. Prezentarea proiectului de cercetare**
[candidații pot aduce cu ei copii ale studiilor, articolelor sau ale comunicărilor publicate]

Tematica:

- 1. Teologia trinitară și hristologică în preocupările Sfinților Părinți și ale celor șapte Sinoade Ecumenice**
- 2. Paradigme de teologie politică (teologie politică creștină, teologie politică comparată, alte tipuri de teologii politice)**
- 3. Temă propusă de candidat [astfel de teme trebuie să vizeze teme inedite de cercetare sau care pot aduce o schimbare a cunoașterii sau a înțelegerii unor aspecte din domeniul teologiei istorice sau al teologiei politice]**
- 4. Continuitatea și creșterea teologiei patristice și a învățăturii dogmatice a Bisericii:**
 - 1.1. Patrologia și periodizarea ei;
 - 1.2. Creșterea conținutului dogmatic al învățăturii Bisericii;
 - 1.3. Raportul dintre teologia academică și teologia empirică.
- 5. Actualitatea învățăturilor Sfinților Părinți:**
 - 1.4. Mesaje ale Sfinților Trei Ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur pentru lumea contemporană;
 - 1.5. Repere ale învățăturii Sfântului Maxim Mărturisitorul pentru lumea contemporană;
 - 1.6. Figuri de Sfinți Părinți contemporani.

Bibliografie orientativă:

- Nicolae Chifăr, *Istoria creștinismului*, vol. 2 (Trinitas, 2002), vol. 3 (Trinitas, 2002), Iași, Trinitas.
- Ioan G. Coman, *Și Cuvântul trup S-a făcut*, Timișoara, Editura Mitropoliei Banatului, 1993.
- Paul L. Gavrilyuk, *Pătimirea Dumnezeuului nepătimitor, dialecticile gândirii patristice*, Iași, Doxologia, 2013.
- Christoph Schönborn, *Die Christus-Ikone. Eine theologische Hinführung*, Novalis Verlag, 1984, traducere în limba română *Icoana lui Hristos, o introducere teologică*, București, Anastasia, 1996.
- Ovidiu Panaite, *Teologia politică în timpul dinastiei constantiniene*, Felicitas Publishing House, Stockholm, Suedia, 2019.
- Adrian Gabor, *Biserica și Statul în primele patru secole*, Editura Sophia, București, 2003.
- „Political Theologies in Orthodox Christianity: Common Challenges – Divergent“, 06-15-2017, Kristina Stoeckl, Ingeborg Gabriel, Aristotle Papanikolaou eds, ed. T&T Clark, London, UK ; New York, NY, USA : Bloomsbury T&T Clark, an imprint of Bloomsbury Publishing.
- John Behr, *Drumul spre Niceea*, vol. 1, Sophia, București, 2004.
- Alexander Schmemmann, *Bizantine Theocracy and the Orthodox Church*, în „Saint Vladimir's Seminary Quaterly” 1, nr. 2, 1953, pp. 5-22

- Charles Matson Odahl, *Constantine and the Christian Empire*, Harvard College, 2003, traducere în limba română de Mihaela Pop, *Constantin și Imperiul creștin*, Edit. Bic All, București, 2006
- COMAN, Pr. Prof. Ioan G., *Scriitori bisericești din epoca străromână*, Col. Biblioteca Teologică, nr. 1, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979.
- CROITORU, Ion I., *Ortodoxia și Apusul în tradiția spirituală a românilor. Unitatea Ortodoxiei și apărarea credinței ortodoxe în fața propagandei protestante din secolul al XVII-lea*, vol. I-II, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2012; pentru limba greacă vezi: IDEM, *Ὁρθοδοξία καὶ Δύση στὴν πνευματικὴ παράδοση τῶν Ρουμάνων. Ἡ ἐνότητα τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἡ ὑπεράσπιση τῆς ὀρθόδοξης πίστεως ἔναντι τῆς προτεσταντικῆς προπαγάνδας κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα*, τόμ. Α'-Β', Ἐκδόσεις Ἀθ. Σταμούλης, Ἀθήνα, 2011.
- IDEM, „Patristic and Neopatristic Theology? Periods of Patrology in the Church Life”, în *Icoana credinței. International Journal of Interdisciplinary Scientific Research* 10/5 (June 2019), pp. 79-96; pentru varianta în limba română a textului vezi: „Teologie patristică și neopatristică? Perioadele Patrologiei în viața Bisericii”, în *Revista Românească de Studii Axiologice* 1/1 (ianuarie 2020), pp. 44-60.
- IDEM, „Problematizări privind creșterea învățaturii dogmatice în lumea ortodoxă contemporană”, în *Universitatea Ovidius, Facultatea de Teologie Sfântul Andrei, Tradiția și continuitate în teologia tomitană. Două decenii de învățământ teologic universitar la Constanța. 1992-2012. Simpozion Internațional (2012, Constanța)*, Editura Arhiepiscopiei Tomisului, Constanța, 2012/2013, pp. 204-223; pentru variante în limbile engleză și greacă vezi: „The Growth of the Dogmatic Teaching in the Contemporary Orthodox World. Questions and Problematizations”, în *International Journal of Orthodox Theology* 6/1 (2015), pp. 165-204; „Understanding the Development of Dogmatic Teaching in the Contemporary Orthodox World”, în *International Association of Orthodox Dogmatic Theologians in partnership with Orthodox Theological Faculty of Arad, Dogma and Terminology in the Orthodox Tradition Today. 4th International Symposium of Orthodox Dogmatic Theology, Sofia, 22-25 September, 2013*, Editors: Ioan Tulcan, Peter Bouteneff, Michel Stavrou, Astra Museum, Sibiu, 2015, pp. 128-140; „Προβληματισμοὶ ὡς πρὸς τὴν αὐξηση τῆς δογματικῆς διδασκαλίας στὸν σύγχρονο ὀρθόδοξο κόσμο”, în *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς* 853 (Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 2016), pp. 48-85.
- IDEM, „Teologia academică și teologia empirică în Biserica Ortodoxă. Congruențe și diferențe”, în Pr. Ion Vicovan, Pr. Paul-Cezar Hârlăoanu, Emilian-Iustinian Roman (editori), *Teologia academică și responsabilitatea ei în misiunea Bisericii*, Colecția Episteme 22, Editura Doxologia, Iași, 2016, pp. 175-190.
- IDEM, „Empirical theology, the only dynamic reality vitalizing the synergy between academic theology and the Church mission in the contemporary society”, în *Icoana credinței. International Journal of Interdisciplinary Scientific Research* 9/5 (January 2019), pp. 54-71; pentru varianta textului în limba română vezi: **„Teologia empirică, singura realitate dinamică și vitalizatoare a sinergiei dintre teologia academică și misiunea Bisericii în societatea contemporană”, în *Ortodoxia* 11/1 (2019), seria a II-a, pp. 26-47.**
- IDEM, „Guideposts for Contemporary World in Saint Maximus the Confessor's Teaching”, în *Orientalia Patristica V/2018 (Papers of the International Patristic Symposium, April 23-27, 2018)*, Didahia Severin Publishing, Drobeta-Turnu-Severin, 2019, pp. 137-165; „Repere pentru lumea contemporană din învățătura Sfântului Maxim Mărturisitorul”, în *op. cit.*, pp. 425-452.
- IDEM, „Mesaje ale Sfinților Trei Ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur pentru lumea contemporană”, în *Almanah bisericesc. Teologie, cultură, istorie, misiune creștină, 2019*, Editura Arhiepiscopiei Târgoviștei, Târgoviște, 2018, pp. 201-225; pentru varianta în limba engleză vezi: «Messages of the Three Holy Hierarchs Basil the Great, Gregory the Theologian, and John Chrysostom for the contemporary world», în *Icoana*

creдинței. *International Journal of Interdisciplinary Scientific Research* 12/6 (June 2020), pp. 37-56.

- FELMY, Karl Christian, *Dogmatica experienței ecleziiale. Înnoirea teologiei ortodoxe contemporane*, introducere și traducere de pr. prof. dr. Ioan Ică, Editura Deisis, Sibiu, 1999.
- *Filocalia sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, trad. de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, I-IV, Sibiu, 1946-1948; vol. V-XII, București, 1975-1991.
- FLOROVSKY, Georges, *Sensul ascezei creștine. Curs de Patrologie*, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2009.
- MARTZELOS, Georgios, *Sfinții Părinți și problematica teologică*, traducere de Pr. Cristian-Emil Chivu, studiu introductiv de arhid. dr. Gheorghe V. Holbea, Editura Bizantină, București, 2000.
- MORESCHINI, Claudio / NORELLI, Enrico, *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine*, vol. I, *De la Apostolul Pavel la Constantin cel Mare*, traducere de Hanibal Stănciulescu și Gabriela Sauciuc, Editura Polirom, Iași, 2001; vol. II/1, *De la Conciliul de la Niceea la începuturile Evului Mediu*, Editura Polirom, Iași, 2004; vol. II/2, *De la Conciliul de la Niceea la începuturile Evului Mediu*, traducere de Hanibal Stănciulescu, Editura Polirom, Iași, 2004.
- MORESCHINI, Claudio, *Istoria filosofiei patristice*, Editura Polirom, Iași, 2009.
- PELIKAN, Jaroslav, *Tradiția creștină. O istorie a dezvoltării doctrinei I. Nașterea tradiției universale (100-600)*, traducere de Silvia Palade, Editura Polirom, Iași, 2004; *II. Spiritul creștinătății răsăritene (600-1700)*, traducere și note de Pr. Prof. Nicolae Buga, Editura Polirom, Iași, 2005; *III. Evoluția teologiei medievale (600-1300)*, traducere de Silvia Palade, Editura Polirom, Iași, 2006; *IV. Reformarea Bisericii și a dogmei (1300-1700)*, traducere de Silvia Palade și Mihai-Silviu Chirilă, Editura Polirom, Iași, 2006; *V. Doctrina creștină și cultura modernă (de la 1700)*, traducere și note de Mihai-Silviu Chirilă, Editura Polirom, Iași, 2008.
- se vor consulta colecții relevante: J.P.Migne, P.S.B., Sources Chretiennes etc.
- se vor utiliza diverse surse de informare (baze de date, arhive etc.) în vederea facilitării accesului la informație și creșterii calității produselor cercetării